

บทวิจารณ์หนังสือ
(Book Review)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทระ ลิ้มปัสสิระ

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทร ลิ้มปิติระ*

Assistant Professor Patthara Limsira

หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน เล่ม 5

เขียนโดย ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

หลากหลายแนวคิดอุกฤษมงคลนาวิน เล่ม 5 โดยที่ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อมอบให้เป็นของขวัญ ปีใหม่ พ.ศ. 2565 แก่ญาติสนิทมิตรสหายบรรดาศิษย์ที่มา กราบสวัสดีขอรับพรวันปีใหม่ โดยกระผมได้มีโอกาส เข้ามากราบขอพรจากท่านอาจารย์จึงได้รับหนังสือเล่มนี้ มาโดยที่เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้เป็นการอธิบายถึง 4 หัวข้อ ดังนี้

1. กำเนิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ได้กล่าวถึง

การกำเนิดคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งผู้เขียน ได้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการในขณะนั้น โดยที่มีการกล่าวถึงเกร็ดที่ผู้เขียนได้เสนอ ถึงชื่อย่อของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการว่า “ป.ป.ป.” อันสอดคล้องกับคำขึ้นต้นว่าประพฤดี ปฏิบัติดี ประหยัดดี ซึ่งหลักการและแนวทางการดำรงชีวิต ของคุณพ่อผู้เขียน¹ โดยเนื้อหาต่อมาจะเป็นการบรรยายถึงบทบาทที่ผู้เขียนได้ทำงานในคณะกรรมการการ วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

*อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; น.บ. (เกียรตินิยมอันดับสอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; น.ม. (กฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. E-mail: patthara_l@rumail.ru.ac.th

Lecturer in Law at Faculty of Law, Ramkhamhaeng University; LL.B. (Magna Cum Laude); Chulalongkorn University; LL.M. in International law, Chulalongkorn University.

¹อุกฤษ มงคลนาวิน, **หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน เล่ม 5**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2564), หน้า 17.

ในวงราชการ พ.ศ.² ร่วมกับศาสตราจารย์สรสรเสริญ ไกรจิตติ³ ในการรับหน้าที่ยกร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการวิสามัญ⁴ จุดที่เป็นประโยชน์ของผู้ศึกษา คือ ที่มาของแนวความคิดในมาตราที่สำคัญของพระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 20⁵ เพราะการศึกษากฎหมายให้เข้าใจจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและต้นร่างในการตรากฎหมายฉบับนั้น ๆ ส่วนต่อที่สำคัญและมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้า คือ บทสัมภาษณ์ของผู้เขียนในหนังสือพิมพ์ประชาชาติรายวัน ฉบับวันอาทิตย์ที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2517 ในประเด็นแนวคิดของการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. ประกอบกับกระแสของสังคมและความสงสัยในประสิทธิภาพของสำนักงาน ป.ป.ป. ณ ขณะนั้น⁶

2. การปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบและวิธีการเลือกตั้งใหม่ กล่าวถึงความจำเป็นในการจัดระเบียบการเลือกตั้งและแก้ไขวิธีการเลือกตั้ง โดยมีการเปรียบเทียบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและแบบอัตราส่วน เพื่อนำการเลือกตั้งแบบอัตราส่วนมาใช้ในประเทศไทย⁷ มีการอธิบายถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้แทนราษฎรฝ่ายเสียงข้างน้อยที่ปรากฏตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521⁸ จวบจนกระทั่งที่บัญญัติในมาตรา 129 วรรคแปด⁹ ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2560)¹⁰ ก็ยังคงหลักการเดิมไม่เปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ¹¹

²“คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 92 ตอนที่ 11 (21 มกราคม 2518): 226-227.

³ท่านเป็นอดีตรองประธานศาลฎีกา อดีตผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ที่สำคัญมากมายและหลากหลาย.

⁴“พระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 92 ตอนที่ 52 ฉบับพิเศษ (3 มีนาคม 2518): 1.

⁵อุกฤษ มงคลนาวิน, *เรื่องเดิม*, หน้า 23-30.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 50-78.

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 85-92.

⁸รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2521, มาตรา 139 วรรคสาม “การตั้งกรรมการวิสามัญต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร.”

⁹ต้นฉบับในหนังสือระบุเป็นมาตรา 158 วรรคสาม เพราะเป็นเนื้อหาที่ปรับปรุงมาจากงานเขียนเมื่อปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นมาตราของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540.

¹⁰รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2560, มาตรา 129 วรรคแปด บัญญัติว่า

“กรรมการวิสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร.”

¹¹อุกฤษ มงคลนาวิน, *เรื่องเดิม*, หน้า 93-94.

ส่วนการปฏิรูปการเมืองที่ผู้เขียนได้มีการนำเสนอต่อสาธารณชนตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2530 มีหลากหลายประเด็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบผสม¹² ซึ่งเป็นระบบเลือกตั้งที่ถูกนำมาปรับใช้ในปัจจุบัน

3. กำเนิดการนำกล้องถ่ายภาพมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ผู้เขียนในฐานะประธานคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.)¹³ อธิบายถึงการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคอนลันคุดด้วยเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ในรายการปัญหาบ้านเมืองตอนที่ 35 โดยเสนอ 10 มาตรการในการลดการแออัดยัดเยียดในเรือนจำและนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี¹⁴ ซึ่งผลการผลักดันของผู้เขียนในฐานะประธาน คอ.นธ. จึงทำให้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring: EM) มาใช้ในประเทศไทย¹⁵

4. กำเนิดการชำระค่าปรับจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ผู้เขียนได้อธิบายถึงการเสนอแนะของ คอ.นธ. ได้นำเสนอไปยังกองบัญชาการตำรวจนครบาลในการแก้ไขปัญหารถจราจร โดยที่ไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 5 ประเด็น¹⁶ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีพัฒนาการตามข้อเสนอของ คอ.นธ. ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมทั้งสิ้น

¹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 96-101.

¹³“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมพ.ศ. 2554,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 128 ตอนพิเศษ 116 ง (1 ตุลาคม 2554): 1; คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 10/2554 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ.

¹⁴หนังสือคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ยธ02020/4 ลงวันที่ 10 มกราคม 2555 (คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานในรอบ 3 เดือน (เดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม 2554) หนังสือคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติที่ ยธ 02020/483 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2555 (คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน (เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน 2555) และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร0405 (ลง) /12325 ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 เรื่อง รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ.

¹⁵สุนทียา จิตสวาท และฐิตียา เพชรหมื่น, “แนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Monitoring) มาใช้ในการควบคุมตัวผู้กระทำผิดในประเทศไทย,” **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์** 24, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 26-50.

¹⁶อุกฤษ มงคลนาวิน, **เรื่องเดิม**, หน้า 130-131.

ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงเป็นอีกหนึ่งเล่มที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการค้นคว้าข้อมูลของพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์ทางกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยหนังสือฉบับนี้รวมไปถึงหนังสือเล่มอื่นๆของท่าน ผู้อ่านสามารถเข้าถึงได้จากหน้า E-Book¹⁷ ผ่านทางเว็บไซต์ของผู้เขียน ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน (<http://dr-ukrit-mongkolnavin.com>)

¹⁷อุกฤษ มงคลนาวิน, E-Book [Online], available URL: [http://dr-ukrit-mongkolnavin.com/?page_id=12767, 2565](http://dr-ukrit-mongkolnavin.com/?page_id=12767,2565) (พฤศจิกายน, 9).

บรรณานุกรม

“คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 92 ตอนที่ 11 (21 มกราคม 2518): 226-227.

“พระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 92 ตอนที่ 52 ฉบับพิเศษ (3 มีนาคม 2518): 1.

“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมพ.ศ.2554.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 128 ตอนพิเศษ 116 ง (1 ตุลาคม 2554): 1.

สุนนทิพย์ จิตสว่าง และฐิตียา เพชรมนี่. “แนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Monitoring) มาใช้ในการควบคุมตัวผู้กระทำผิดในประเทศไทย.” **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์** 24, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 26-50.

อุกฤษ มงคลนาวิน. **หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน เล่ม 5**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2564.

_____. **E-Book** [Online]. Available URL: http://dr-ukrit-mongkolnavin.com/?page_id=12767, 2565 (พฤศจิกายน, 9).

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2521.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2560.

คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 10/2554 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ.

